

LA FÀBRICA D'ALCOHOLS I AIGUARDENTS DE FRANCISCO HERRERA

BIM núm. 6, març 2006

Ampliat amb fotografies cedides per la seua família

Autora: Concha Saura Company

D'esperit obert e inquiet, voluntat ferma i decisió comercial, Josefa Borja anticipant-se en dècades a la irrupció de la dona en el món dels negocis, va crear una indústria en els inicis del segle XX amb el suport dels seus fills barons.

La indústria, constituïda en el si de la família Herrera Borja, es va dedicar a la fabricació d'alcohols i licors, sent la seua especialitat els anises, que van arribar a guanyar el mercat, en particular "l'Especial". Segons tècnics i inspectors d'indústria, els anises no desmereixen comparats amb els de renom comercial. Fabricaven anises de qualitats 1 a, 2 a, 3 a, i el ja citat "L'Especial"; coñac, vermut, absenta, aiguarden, mistela, vi, crema de café i xocolate, així com uns xarops de maduixa, llima i menta. En els anys d'escassetat del sucre, després del 39, aprofitant la garrofa, Francisco Herrera va aconseguir fabricar un xarop molt apreciat en la zona per a endolcir o condimentar aliments per a malats i xiquets.

La fàbrica va iniciar la seua activitat industrial en el carrer València, en el lloc que hui ocupen les edificacions urbanes amb els números 9, 11 i 13.

En un principi desenvolupava l'elaboració propia de l'alcohol. Amb posterioritat, este s'importava d'Ontinyent i es transportava fins a Alfara per mitjà d'un "tir" de tres cavalls i carro apropiat, sense aixara, a què denominaven "carromato". Finalment es transportava per ferrocarril fins a Algimia, des d'on era traslladat en el carromato a la fàbrica.

La fàbrica es va traslladar al carrer Independència núm. 19, hui núm. 17. En esta, a més d l'alambí i altres utensilis propis de la indústria, existia un celler en els barrils de roure del qual s'emmagatzemaven i acabaven de criar els distints productes elaborats que, en el seu moment, eren servits als clients de Segorbe, Altura, Caudiel, Soneja, Sot, Geldo, Sagunt, Estivella, Gilet, Chilches, Vila-real, Nules, Burriana, Alfondenguilla i, a Foios, als senyor Francisco Corell i Juan Ferrer. El mitjà de transport,

en tonells xicotets o garrafes, era el carro arrossegat per uns "roins" anomenats Brillant i Xaparra de singular celebritat entre els veïns pel seu coneixement de les rutes.

En la primera fase, l'aigua per a les necessitats industrials s'obtenia a través d'una sènia instal·lada dins del recinte de la fàbrica del carrer València. Quan es va traslladar al carrer Independència, l'aigua, convenientment canalitzada des de la regadora d'Arguinas a un depòsit del carrer Nou núm. 19, era finalment conduïda per una canalització baix terra a la fàbrica.

No es conserva la documentació oficial anterior a 1939. Els primers documents existents daten del 24 de juny de 1939 i es referixen al depòsit efectuat, segons el que disposa el Decret de 27 d'agost de 1938 i l'Orde de 5 de setembre del mateix any, per un import de 116.626 pessetes, per compra de Deute Públic per a poder continuar amb l'activitat industrial.

El 24 d'abril de 1949 s'atorga a l'empresa el Quadern 2.164, annexe al Certificat d'inscripció en el Registre del Cens Industrial de la Provincial de València, corresponent a la indústria de fabricació de licors. En un altre document corresponent a la revisió d'Inscripció d'Indústria de l'any 1951 núm. 3.743, de data 18 de gener de 1952, es fa constar que els quinze articles fabricats en 1951 van produir un total de 13.858 litres, amb un valor de fabricació de 197.870 pessetes. El rebut de pagament de la taxa va ascendir a 101 pessetes.

La fàbrica va cessar la seua activitat per malaltia del titular l'any 1956 i es va extingir en 1962 per defunció de Francisco Herrera Borja. En 1993 es van desmantelar, per obres, l'alambí, el celler i la resta d'utensilis de fabricació.

Nota. La Direcció del BIM agràix la informació facilitada per la família Herrera Serrano.

CELLER

FABRICA